

De tuinen van de Corantijnstraat

Vorbereiding tuinontwerp en beplantingsplan deel II (uitwerking deel I)
Verslag d.d. 26 mei, 2021

Algemeen

Er worden online bewonersbijeekomsten gehouden over 'de tuinen van de Corantijnstraat' om de wensen en ideeën van bewoners te inventariseren en een basis te creëren voor een samenhangend tuinontwerp en beplantingsplan voor de straat en het speelplein.

Er wordt een verslag gemaakt voor:

- a. de verdere ontwikkeling van het voorlopige ontwerp (gemeente Amsterdam, juni 2021)
- b. de aanleg van de groenvakken na oplevering (ws. door groenaannemer, verwacht najaar 2022)
- c. de ontwikkeling van de groenvakken voor zelfbeheer (bewoners, vanaf najaar 2022)
- d. de ontwikkeling van gevel- en boomtuinen in de straat (bewoners, vanaf najaar 2022)

Mogelijkheden

Omdat 'de tuinen' in de openbare ruimte liggen, moeten ontwerp en beplantingsplan voldoen aan voorwaarden en eisen van de gemeente Amsterdam op verschillende schaalniveaus. Zie voor meer informatie over het voorlopige ontwerp: <https://www.amsterdam.nl/projecten/corantijnstraat/> (onderaan de pagina) en ook de berichtgeving via de website van Buurtkamer Corantijn, o.v.v. 'Een groene lente in de Corantijnstraat'.

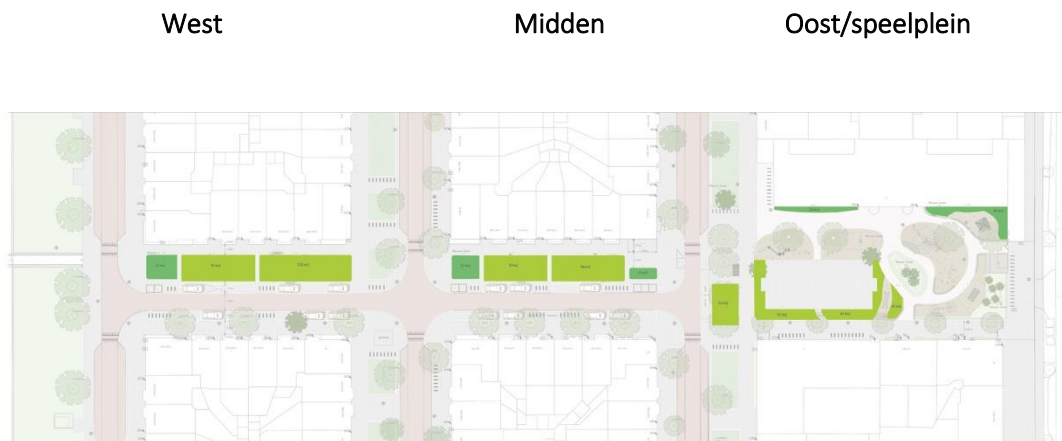
De avonden zijn daarom als volgt opgebouwd:

- a. Verkenning wensen (19 mei, 2021).
De eerste avond is een verkenning van de mogelijkheden en een inventarisatie van de wensen van de aanwezige bewoners (grote lijnen, wet- en regelgeving). Dit leidt tot uitgangspunten voor vervolg.
- b. Vervolg en verdieping (26 mei, 2021).
De tweede avond worden de wensen en mogelijkheden (en wet- regelgeving) concreet besproken i.s.m. twee experts: Marleen van Egmond (assistent-ontwerper Corantijnstraat, gemeente Amsterdam) en Frank Hadders (ecologisch landschapsarchitect/hoveniersbedrijf). Hij is ook betrokken geweest bij de ontwikkeling van de Bloementuin/Moestuinbakken aan de Curacoastraat.
- c. Een derde bijeenkomst wordt geleid door 'Een groene lente in de Corantijnstraat' (16 juni, 2021) en een presentatie, met keuzemomenten voor het verslag n.a.v. de wensen en mogelijkheden dat namens bewoners kan worden doorgestuurd aan het IB.

De tuinen deel II: samenvatting van de wensen, mogelijkheden en grote lijnen

Het idee voor een 'groene' Corantijnstraat ontstond in 2017. Inmiddels ligt er een Voorlopig Ontwerp (VO, november 2020, gemeente Amsterdam). In de onderstaande afbeelding zijn de groene zones voor de tuinen van de Corantijnstraat ingetekend (IB).

Donkergroene zones zijn de door de gemeente *voorgestelde* locaties voor zelfbeheer. De kleine donkergroene vakken in de secties 'west' en 'midden' krijgen nieuwe bomen (zoete kers). De aanmeldingen voor zelfbeheer worden geïnventariseerd door 'de groene lente'.



Afbeelding: groene zones in de Corantijnstraat (mei 2021, gemeente Amsterdam)

I. Wat zijn de mogelijkheden

a. De situatie en voorwaarden van de gemeente (Handboek Groen (Puccini Groen, is *work in progress*))

- Siertuin
- 60% bestaat uit heesters: verhouding 60%-40% bij gemeentelijk onderhoud (openbare ruimte), verhouding 40%-60% bij zelfbeheer (openbare ruimte)
- Bestaande bomen: sierappelbomen (bloei wit/rose, april-mei, vogels)
- Nieuwe bomen: zoete kers (bloei wit, april, vogels)

b. De situatie en aandachtspunten

- Schrale bodem;
- Zon/schaduw; droog/nat; Noord/Oost/Zuid/West
- Watervoorziening in droge tijden (regentonnen staan leeg); waterpomp? (zie matrix)

II. Inventarisatie van de wensen

De eerste bijeenkomst leidt tot een aantal bewonerswensen:

- Totaalbeeld: samenhang beplantingsplan voor de hele straat, tuinen, gevel- boomtuinen, speeltuin.
- Aandacht voor biodiversiteit: 'inheemse' plantensoorten, bij-, vlinder- en vogelvriendelijk

- Verschillende geuren en kleuren, prikkelen van de zintuigen;
- Gevarieerde hoogte van de beplanting (tot 60 cm), met bodembedekkers zoals kruiden;
- Bloei gedurende het hele seizoen, de seizoenen ervaren;
- Keuzemogelijkheden voor mooie heesters; groenblijvend, of anderkleurig blad;
- Mogelijkheden voor glooiingen, hoogteverschil in de plantenvakken (organisch);
- Mensvriendelijke inrichting, uitnodigend om naar buiten te gaan, natuurbeleving en natuureducatie

Voorwaarden voor (toekomstig) zelfbeheer is het volgende van belang:

- Goede kwaliteit van (nieuwe) planten (waar wordt ingekocht: inheems, *echt* ecologisch)
- Goede kwaliteit van bodem (door wie wordt de bodemverbetering gedaan, en wat is de kwaliteit van het materiaal dat wordt gebruikt?)
- Goede mogelijkheden voor bewatering/onderhoud ook in hete periodes (waterpomp?)
- En jaarlijks budget voor bodemverbetering/bemesting, voor vervanging van planten en voor koffie en appeltaart ;-)

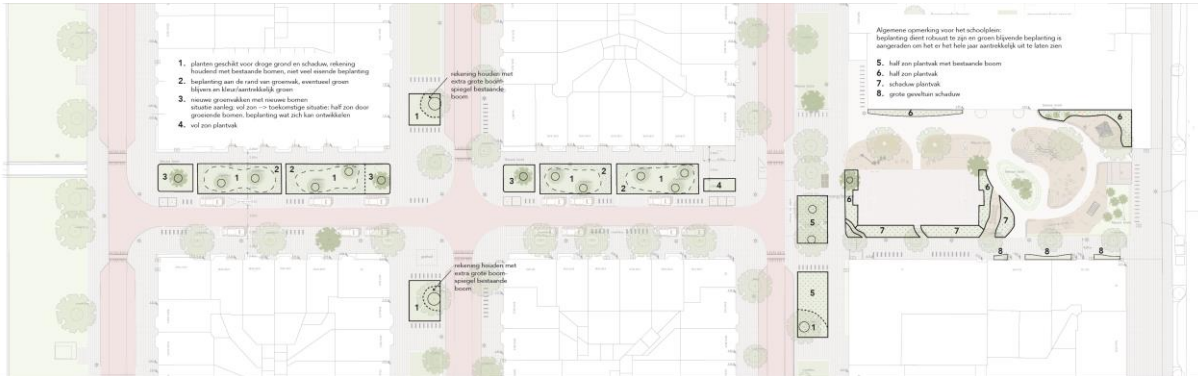
III. Uitgangspunten voor verdere ontwikkeling

Er is een gedeelde wens van bewoners/gemeente om 'ecologische meerwaarde' creëren. Dit wordt m.b.t. het te maken beplantingsplan vertaald naar:

- a. Een ontwerp/beplantingsplan dat bijdraagt aan het ervaren van schoonheid en samenhang in de straat (als geheel en voor de individuele vakken)
 - Optie: basisontwerp kan per groenvak enige variatie laten zien, bijvoorbeeld oplopend richting het schoolplein.
- b. Een ontwerp is duurzaam (voor de lange termijn), draagt bij aan het plezier en de gezondheid van mens, plant en dier:
 - Voorkeur voor 'inheemse' en ecologische beplanting, goed voor de biodiversiteit, blijft langer leven, is gezonder en minder arbeidsintensief, hoeft niet duur te zijn.
 - Voorkeur voor een kwalitatieve bewerking van de bodem tijdens graafwerkzaamheden en voor watervoorzieningen, met het oog op beplanting en toekomstig (zelfbeheer).
 - Voorkeur voor het verplaatsen van 'oude' heesters naar een nieuwe locatie (zoals het voetbalveldje)
- c. Het beplantingsplan leidt tot een goed te onderhouden tuin (door gemeente of bewoners) en een mooi totaalbeeld
 - Voorkeur voor het maken van een 'groeimodel', een beplantingsplan dat namens bewoners wordt doorgestuurd naar IB, dat (op termijn kan) worden uitgewerkt bij adoptie/ zelfbeheer in samenhang met boom- en geveltuinen: groei en bloei gedurende het hele jaar (mooi totaalbeeld).

IV. Verdieping

Tijdens de tweede bijeenkomst op 26 mei zijn Marleen van Egmond en Frank Hadders te gast. Er wordt dieper ingegaan op de bodemsituatie en mogelijkheden voor beplanting. Marleen van Egmond presenteert een vlekkenplan met aandachtspunten voor beplanting op basis van de bestaande situatie (genummerd in de afbeelding).



Frank Hadders maakt vanuit praktijkervaring een aantal opmerkingen n.a.v. de presentatie van Marleen:

- Aan de bodem in de openbare ruimte is jarenlang geen organische stof toegevoegd. Omdat er in de openbare ruimte geen bewatering plaatsvindt, is het toevoegen van organische stof aan de bodem noodzakelijk, zodat de grond beter water doorlatend wordt.
- Er is schaduw en halfschaduw en verloop in het hele jaar (zonlicht). Schaduw *en* droog maakt het assortiment voor beplanting relatief klein en de wensenlijst van buurtbewoners is groot. Het wordt puzzelen om na te denken over wat er waar kan, en hoe er in de straat een mooi totaalbeeld kan ontstaan. En op welke plekken je dan nog wat speciale effecten qua beplanting kunt toevoegen.
- Je kunt qua beplanting een splitsing maken tussen plantenvakken die onder beheer van de gemeente vallen en voor zelfbeheer beschikbaar kunnen komen. Hoeveel speelruimte is er bij de gemeente om bijvoorbeeld een proef te doen, of qua ontwikkeling een onderscheid te gaan maken tussen intensief en extensief zelfbeheer?

Tijdens de eerste bijeenkomst is de wens voor een totaalbeeld naar voren gekomen, met een natuurlijke uitstraling (imitatie van de natuur) en microklimaten; een organische ontwerpstyl. Er is specifieke aandacht voor:

- Sierappelbomen (bestaande plantvakken)

Er werd door de gemeente gesproken over het vrijhouden van ca. 2 m – 2.5 m ruimte rondom de stam van de sierappelbomen:

 - Het is mogelijk om hier organische stof toe te voegen en mogelijkheid voor beplanting als deze niet te veeleisend is.
 - Een opbouwende of afbouwende beplanting (qua hoogte) is mogelijk, evenals het creëren van glooiingen in de plantvakken.
 - Met 5 soorten per plantvak is er dan al een vooruitgang, in vergelijking met wat er is.

b. Zoete kers

In de twee nieuwe plantvakken wordt een zoete kers geplaatst, en deze zijn aangewezen als 'zelfbeheer'vakken.

- Het wortelstelsel zal beschermd worden (worteldoek).
- Beplanting rondom de boom kent dan een vorm van successie, naarmate de boom groeit.
- Zie ook Handboek Groen: variëteit aan heester- en plantensoorten, en richtlijnen voor beplanting. Opgenomen in de lentestukken (www.buurtkamerorantijn.nl) voor vervolg.

Aandachtspunten van bewoners, naar aanleiding van de presentaties:

- Opwaarderen van het straatbeeld: nu scherpe indeling van groenvakken en loopvlakken, mogelijk ruimte overlaten voor creatieve, persoonlijke invulling van bewoners (touwtje springen voor kinderen o.i.d.)
 - Marleen: hoek waar Catherina woont is open gelaten voor ideeën van bewoners.
- Met het huidige ontwerp wordt de bewegingsradius van de mens kleiner; is er een mogelijkheid dat mensen onder een boom kunnen gaan zitten (nee)? Hoe kan je een ontwerp maken waar mensen ook het gevoel hebben om 'in het groen' te kunnen 'zijn' (natuurbeleving).
 - Frank: met simpele elementen kan je misschien de strakke lijnen iets verzachten.
- Aandacht voor beplanting op 'moeilijke' locaties: tochtgat, schaduw (geveltuinen speelplein)
- Aandacht voor vandalisme: o.a. n.a.v. ervaring met de schooltuin, Hoofdweg-zijde.
- Aandacht voor water: er is een kraan bij de 'schooltuin' (Hoofdweg), die veel wordt gebruikt in warme periodes

Conclusie

Het vlekkenplan maakt duidelijk dat beplanting nader onderzoek vraagt i.v.m. de verschillende situaties. Aan de hand van Handboek Groen wordt verder gekeken naar de mogelijkheden. De volgende en laatste bewonersbijeenkomst is op 16 juni a.s.

Dan zal n.a.v. het Handboek Groen een presentatie worden gegeven met voorbeelden van geschikte heesters en vaste planten voor de straat. Iedereen wordt uitgenodigd mee te denken. Via de website van Buurtkamer Corantijn worden de volgende documenten toegevoegd:

- Handboek Groen (gemeente Amsterdam)
- Vaste plantenlijst